

Poštovani čitatelji,

Izlaganje o sintetičkim tekućinama za brušenje je na našem simpoziju Maziva 2003. izazvalo primjetno zanimanje stručnjaka zbog dobre prezentacije temeljnih načela uloge hlađenja i podmazivanja pri operacijama obradbe metala brušenjem, kao i saznanjima o dometima i mogućnostima suvremenih formulacija sredstava za hlađenje i podmazivanje. Pri proizvodnji široke palete strojnih dijelova ali i sastavnih dijelova vozila, kućanskih aparata, poljoprivrednih strojeva i niza drugih proizvoda kod kojih se traže čelični dijelovi velike preciznosti operacije obradbe brušenjem zauzimaju vrlo važno mjesto.

U ovom broju časopisa objavljujemo tekst koji može zanimati i širi krug naših čitatelja koji nisu imali prigodu pratiti izlaganje na simpoziju. Korisnici operacija brušenja te sljedno tome i potrošači tekućina za brušenje su na našim prostorima i u bivšoj državi bila često vrlo velika i slabo učinkovita metaloproizvođačka poduzeća. Razina međunarodne konkurentnosti bila je niska a gospodarski učinci mršavi. Posljednjih je godina nestajanjem velikih sustava koja su se dogodila zbog raznih razloga, počesto i štetnim djelovanjem novih upravljača, metaloprerađivačka industrija u nas znatno smanjila svoje nekadašnje poslovanje. Potrošnja svih maziva, onih za vozila, a naročito onih za industrijske potrebe pa tako i tekućina za obradbu metala značajno se smanjila u usporedbi s vremenima od prije petnaest i više godina. Razlozi tog smanjenja potrošnje ne leže samo u smanjenju industrijske aktivnosti nekad prisutnih velikih proizvodnih poduzeća, već možda, čak i više, u znatno boljem i racionalnijem gospodarenju mazivima i podmazivanjem, boljem održavanju i općem stanju strojeva i sljedno tome znatno manjim gubitcima maziva zbog lošeg rukovanja, prolijevanja i sl.

Ipak moramo sa zadovoljstvom ocijeniti da dolazi do novog zamaha poslovanja u segmentu prerade metala, ali sada pojavom manjih specijaliziranih i dobro organiziranih proizvodnih pogona. Oni prate razvoj u svijetu i uključuju se u međunarodnu poslovnu i proizvodnu djelatnost često kao dobavljači velikih i uglednih svjetskih proizvođača strojeva i vozila. Već se prepoznaju i novi centri u nas gdje djeluju uspješni mali pa čak i srednji proizvodni pogoni s potrebnim znanjima, vrlo modernom i visokom tehnologijom i dobrim poslovnim vezama s europskom automobilskom industrijom, industrijom kućanskih aparata i dr. Osim šireg područja Zagreba razvijaju se i centri moderne proizvodnje oko Karlovca, Varaždina, Rijeke, a nadamo se i javljanju novih.

Vijesti o poslovnim teškoćama koje su zadesile sisačku Željezaru ne moraju biti i znak opće krize u proizvodnji čelika i čeličnih prerađevina, u ovom slučaju čeličnih šavnih i bešavnih cijevi. Vjerojatnije je da se radi o poslovnim teškoćama koje izaziva neracionalno veliki broj zaposlenih posebno u administraciji, povezano s potrebom opsežnijih ulaganja u modernizaciju tehnologije. Bili smo svjedoci krize koja je zbog promjene strukture potrošnje željeza i čelika te proizvoda crne i obojene metalurgije, ali i otvaranja novih centara proizvodnje u Aziji dovela do zatvaranja

brojnih željezara i valjaonica u našem širem prostoru, u Europi. Posljednjih mjeseci moguće je doći do nekih novih i gotovo dramatičnih informacija o stanju crne metalurgije u svijetu, koje bi mogle značiti i novu podjelu karata u svjetskom gospodarstvu. Tako je cijena valjane čelične cijevi u Velikoj Britaniji u ožujku ove godine bila 380 GBP po toni, da bi nekoliko mjeseci kasnije u lipnju dosegla 610 GBP po toni. Jedan od najnovijih izvještaja Britanske konfederacije obrađivača metala tvrdi da Kina sada koristi 40% svjetske proizvodnje čelika, s očekivanjima nastavka ovog trenda kroz sljedećih 20 godina. Indija je u tome zauzela visoko mjesto kao sljedeći pratilac Kine. Cijene starog željeza su se na svjetskom tržištu dramatično povisile tako da su sa 19 GBP u prosincu 2003. godine dosegle čak 120 GBP u travnju 2004.g. Izvještava se da Kina ovog časa na svjetskom tržištu kupuje sve ponuđene količine starog željeza. Cijena željezne rudače je na svjetskom tržištu porasla u posljednjih nekoliko mjeseci za čak 30%. Učinak ovih promjena se postupno osjeća i na drugim proizvodima prerade željeza i čelika, od valjanih profila i cijevi, limova, vijaka pa dalje na složenije sklopove i strojne elemente.

Moguće je zamisliti scenarij budućeg razvoja koji je primjenjiv i na stanje u našoj zemlji kada bude važno, pa čak i odlučujuće, za organizaciju i pokretanje neke uspješne proizvodnje raspolagati sa znanjima i stručnošću radnika, a tek iza toga i ostalim, našom ocjenom lakše rješivim pitanjima prostora i opreme, tehnologije, investicijskih sredstava, zaštite okoliša i sl. Stoga čvrsto vjerujemo da je nužno bitno poboljšati naš sustav osnovnog i srednjeg obrazovanja, te pratiti svjetski razvoj visokoškolskog obrazovanja, kako bi završeni polaznici stekli navike nužno potrebnog stalnog usavršavanja svojih znanja potrebnih za obavljanje sve zahtjevnijih poslova. Uspjeh u poboljšanju razine i kvalitete znanja na tržištu radne snage javlja se kao jedan od odlučujućih činilaca koji formiraju zanimanje inozemnih ulagača za projekte u našoj zemlji.

Naše Hrvatsko društvo za goriva i maziva svojim djelovanjem i aktivnostima organizacije i održavanja redovitih stručno znanstvenih skupova-simpozija, koji na naše veliko zadovoljstvo okupljaju zamjetan broj sudionika i referenata niza vrlo kvalitetnih izlaganja, kao jedan mali kamenčić u sustavu, sigurno doprinosi željenom cilju. Dodajmo tome i naš časopis Goriva i maziva koji uz ostale priloge objavljuje poglavito radove naših domaćih autora koji na taj način imaju mogućnost predstavljanja svojih radova, širu komunikaciju i uspostavljanje korisnih veza. Nadajmo se da će se do sada povoljne okolnosti za rad i aktivnosti našeg Društva održati i u očekivano promijenjenim okolnostima koje nam donosi budućnost.

Ivo Legiša